

UGONJWA WA PAGET WA NJE YA MATITI

Ugonjwa wa Paget Nje ya Matiti ni nini?

Dalili ni zipi?

Ninaona nini?

Ugonjwa wa Paget wa matiti ya ziada (EMP) ni saratani ya ngozi isiyo ya kawaida au ya juu juu. Huu ni ugonjwa wa wanawake waliokoma hedhi, kwa kawaida zaidi ya miaka 60. Inaweza kuwa ya msingi, wakati asili yake iko kwenye vulva au sekondari inapotoka maeneo mengine ya karibu kama vile urethra, seviksi, kibofu au eneo la anorectal. Kawaida hukua kijuujuu, lakini katika hadi 25% ya kesi hukua sana na hujidhihirisha kama saratani ya uvamizi. Eneo karibu na njia ya haja kubwa lina hatari kubwa ya kuwa na saratani ya msingi.

Dalili ya kawaida ni kuwasha. Mgonjwa kawaida hurejelea ripoti ya historia ya kuwasha kwa uke kwa zaidi ya miaka 2 na matibabu na krimu au marashi tofauti kwa shida zingine za ngozi. Ikiwa ngozi hupasuka, basi inaweza kuhisi hasira, uchungu, au uchungu. Kutokwa na damu kunaweza kutokea, haswa ikiwa ngozi imekwaruzwa. Wakati mwingine hakuna dalili kabisa.

Upele wa EMP unaweza kuonekana kama ukurutu kwani unaweza kuwa nyekundu, magamba na ukoko. Uso wa ngozi unaweza kuwa na unyevunyevu na maeneo yenye dots meupe yanaweza kuonekana. Upele huwa kwenye midomo ya nje (labia) lakini unaweza kuenea karibu na njia ya haja kubwa na sehemu ya ndani ya uke. Inaweza kuwa upande mmoja au pande zote mbili za vulva. Ni muhimu kuonana na mtaalamu kwa sababu EMP inaweza kuiga hali nyingine za vulvar kama vile maambukizi ya fangasi, ugonjwa wa ngozi (eczema) au psoriasis.

Je, inatambuliwaje?

Utambuzi hufanywa na biopsy. Hii ni utaratibu rahisi ambao sampuli ndogo ya uharibifu huondolewa chini ya anesthesia ya ndani ili kuchambuliwa na mtaalamu wa magonjwa. Baadhi ya mbinu maalum zinaweza kutumika ili kutoa taarifa zaidi.

Ni vipimo gani vingine nitakavyohitaji?

Wagonjwa walio na ugonjwa wa Paget wa vulva wanapaswa kutathminiwa kwa uwezekano wa saratani nyingine. Asilimia 20 hadi thelathini ya wagonjwa walio na ugonjwa wa vulvar Paget wana saratani nyingine (matiti, ovari, urethra, kibofu cha mkojo, rektamu, au seviksi). Hatari inategemea tovuti ya EMP. Wakati mwingine, vipimo maalum hufanyika kwenye sampuli ya patholojia. Kwa mfano, ikiwa EMP iko karibu na ukingo wa mkundu daktari wako kwa kawaida atapanga matumbo kuchunguzwa kwa colonoscopy (jaribio maalum ambapo kamera hupitishwa kwenye utumbo). Ikiwa EMP iko karibu na mwanya wa kibofu cha mkojo (urethra) basi kibofu chako kinaweza kuchunguzwa. Vipimo vingine vinavyoweza kupangwa lakini havitakuwa vya lazima katika hali zote ni pamoja na saitologi ya mkojo, ultrasound au CT na mammogram. Daktari wako atajadili ni ipi kati ya vipimo hivi inahitajika.

Matibabu ya wagonjwa waliogunduliwa na ugonjwa wa Paget wa vulva usiovamia hujumuisha kukatwa kwa upasuaji wa vulva na ukingo wa 2 cm. Hakuna haja ya kuondoa lymph nodes ikiwa hakuna uvamizi. Ukataji wa kina sio lazima. Ikiwa ugonjwa huo ni uvamizi, kukatwa kwa kina zaidi kunafanywa pamoja na dissection ya lymph node, wakati mwingine.

Tiba ya mionzi na chemotherapy katika matibabu ya ugonjwa wa Paget wa vulva pia haijafafanuliwa vizuri. Wakati mwingine hutumiwa kwa wagonjwa ambao hawafai kwa upasuaji. Imiquimod ya mada pia imetumika. Kwa ujumla huwekwa kwa ajili ya ugonjwa wa Paget wa vulva unaojirudia, lakini kuna ripoti za matumizi yake kama matibabu ya awali. Imiquimod ni immunomodulator ambayo inahimiza mfumo wa kinga kuharibu seli zisizo za kawaida. Faida za matibabu haya ni kwamba ni cream ya kujipaka na inahifadhi anatomy ya vulvar hata hivyo inaweza kufanya ngozi kuwa na uchungu sana wakati wa matibabu. Ingawa bado haijaidhinishwa kwa ugonjwa huu, matokeo yanatia matumaini. Daktari atajadili na mgonjwa njia bora za matibabu kwa kila kesi. Asilimia 20 hadi 30 ya ugonjwa wa vulvar Paget utakuwa na, au utakua adenocarcinoma katika sehemu nyingine ya mwili.

Nitahitaji Fuatilia?

Ndiyo. Ni muhimu kwamba ufuatiliwe mara kwa mara ili kuangalia majibu ya matibabu na kuchunguza maeneo yoyote ya ugonjwa ambayo yanaweza kurudi (kurudia hutokea kwa 20-50% ya wagonjwa). Vulva inapaswa kuchunguzwa angalau kila mwaka ili kujirudia na vulvoscopy.